

Mee kvaliteet, seda mõjutavad tegurid, õietolmu ja taruvaigu kogumine

Kokkuvõte Ilmar Särge'i loengust Elva mesinike õppepäeval 15. märtsil 2008.a.,

Lektorileping PR-4-1.5-28

Mesinduspäev toimus Eesti mesindusprogrammi raames, mida toetab Euroopa Liit

Mesi on ammustest aegadest tuntud kui väga kasulik toiduaine, ravim ning üldtugevdav looduslik kõrgekvaliteediline vahend. Kuid me teame ka seda, et mee kvaliteet võib mitmel põhjusel väga suuresti kõhkuda. Põhilised tegurid, mis mõjutavad mee kvaliteeti on:

- 1) mee botaaniline päritolu - meetaimed,
- 2) mesilaspere ja selle bioloogilised omadused, sealhulgas pere tugevus,
- 3) mee võtmisest ja selle käitlemisest sõltuvad tegurid.

Eestis kasvab ligi 500 taimeliiki, mille õied eritavad nektarit ja annavad õietolmu. Ja iga taim annab oma iseloomuliku kvaliteedimärgiga ja erinevate omadustega mett. Mee kvaliteet sõltub suurel määral ka mesilaspere tugevusest, mesilaste vanusest jne. Nõrkadelt peredelt saadud mesi on madalama kvaliteediga.

Mee kvaliteet ja selle kaubanduslik väärtus sõltub ka kärgedest. Tumedatest kärgedest saame mõnikord isegi kerge kõrvalmaitsega mee. Igasugune mee soojendamine ja sulatamine, eriti kui seda tehakse oskamatult, alandab mee kvaliteeti. Õietolmu kujutab endast inimestele bioloogiliselt täiuslikku toidulisandit, mis sisaldab praktiliselt kõiki inimorganismile vajalikke amiinohappeid ja mineraalaineid. Õietolmu kogutakse õietolmukogujaga, mis asetatakse kevadel taru lennuava ette. Kogutud õietolmu kuivatatakse kohe selleks ettenähtud kuivatuskapis, milles on temperatuur 39-41 °C, soojemas kapis hakkavad õietolmu vitamiinid ja amiinohapped lagunema. Mesilaste arengut kahjustamata võib suve jooksul ühelt perelt julgesti koguda 3 kg õietolmu.

Taruvaiku koguvad mesilased taimede pungadelt, tupplehtedelt ja vartelt, lisades sellele veel valmistamise käigus vaha, õietolmu ning näärmete eritist. Taruvaiguga katavad mesilased kärjekannusid, pragusid ja igasuguseid võõrkehasid, mida mesilased ei jaksa tarust välja tassida. Suve esimesel poolel koguvad mesilased taruvaiku vähe, juuliku keskpaigast aga rohkem.

Taruvaigu kogumiseks kasutatakse mesilaste spetsiaalseid plastmassist valmistatud resti. Need asetatakse kogu pesa ulatuses taru laele ja nende alla pannakse paar raamivahe liistu, et mesilased pääseksid kõigi pilude juurde. Väga puhast taruvaiku saab siis, kui kasutada spetsiaalset elektrilist seadet. Taruvaiku täis resti hoitakse külmkapis, kus temperatuur on -10 °C. Umbes nelja tunni möödudes muutub taruvaik rabedaks ja tuleb suurema vaevata lahti.